

VII. АНАЛИЗА ЕФЕКТА АКТА

На кога ће и како највероватније утицати решења у закону

Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма (који је на снази од марта 2015. године) прописује обавезе за следеће субјекте:

- Органе јавне власти (Влада, министарство надлежно за спољне послове, Министарство надлежно за унутрашње послове, орган надлежан за безбедносне и обавештајне послове, Управа за спречавање прања новца, министарство надлежно за послове правосуђа, министарство надлежно за послове одбране, министарство надлежно за послове финансија, организација надлежна за вођење регистра привредних субјеката, удружења, задужбина, фондација, Дирекција за управљање одузетом имовином, судови и јавни бележници);

- Физичка лица која имају послове или друге сличне односе са означеним лицем или код којих се имовина налази;

- Правна лица која имају послове или друге сличне односе са означеним лицем или код којих се имовина налази (банке, рачуноводствене агенције, осигуравајућа друштва, брокерско-дилерска друштва и др.).

Овај закон прописује следеће обавезе за органе јавне власти: подношење писмених и образложених предлога Влади за означавање лица, предлагање Влади промене листе, давање мишљења о предлогу за стављање на листу означеног лица, достављање Влади захтева других држава за стављање на листу означених лица и ограничавање располагања имовином или средствима, одлучивање у управном спору по жалби означеног лица, прегледање листе означених лица пре уписа у регистар или овере уговора о промету непокретности, достављање Управи тражених података о означеном лицу и његовој имовини, достављање извештаја (који садржи обрађене и анализиране податке) министру надлежном за послове финансија, доношење решења о ограничавању располагања имовином и његово достављање одговарајућим субјектима, разматрање оправданости доношења решења о ограничавању располагања имовином и евентуално поништавање решења, управљање имовином чије је располагање ограничено, одлучивање у поступку ради изузимања дела имовине, укидање решења о ограничавању располагања имовином, вршење надзора над применом овог закона. Ефикасна примена закона ће захтевати додатну едукацију и специјализацију у овој области запослених у органима јавне власти који ће учествовати у спровођењу закона.

Ако правно или физичко лице утврди да има послова или других сличних односа са означеним лицем дужно је да ограничи располагање имовином означеног лица и о томе обавести Управу. Ово лице је дужно да ограничи располагање имовином означеног лица до пријема решења о ограничавању располагања имовином, или обавештења да решење није донето, а најдуже седам дана од дана достављања обавештења Управи. Правно или физичко лице дужно је да уз обавештење достави име и презиме, адресу, односно назив и седиште, као и сву писану или електронску документацију и друге информације од значаја за идентификацију означеног лица, имовине и посла или других сличних односа. Правно или физичко лице код кога се имовина налази дужно је да поступа по решењу о ограничавању располагања имовином. Ове активности захтевају пре свега ангажовање физичких и правних лица на праћењу листе означених лица, а затим и у предузимању радњи и мера уколико су испуњени горенаведени услови.

Трошкови које ће примена закона створити грађанима и привреди

Примена Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма (који је на снази од марта 2015. године) изазваће трошкове грађанима и привреди, с тим да се наведена последица не може избећи, пошто је доношење овог закона међународна обавеза Републике Србије проистекла из чланства државе у ОУН. Ти трошкови ће се огледати пре свега у могућем губљењу зараде (измакла добит), и то у случају да правно или физичко лице утврди да има послова или других сличних односа са означеним лицем и након тога обустави сваку активност. Предуслов за ову ситуацију је стављање на листу лица са којима они послују.

Измене и допуне овог закона неће изазвати нове трошкове грађанима и привреди.

Да ли позитивне последице доношења закона оправдавају трошкове

Применом овог закона унапредиће се борба против тероризма установљавањем система превентивних и репресивних мера против финансирања тероризма као претходне неопходне фазе у вршењу терористичких аката. Тиме ће бити повећана општа сигурност у држави, а допринеће да Србија буде препозната као поуздан партнер међународној заједници у борби против тероризма као глобалног феномена.

Очуваност, интегритет и стабилност кредитних и финансијских институција и поверење у финансијски систем у целини могу бити озбиљно угрожени покушајима појединаца или група да прибаве законито или незаконито стечен новац у сврхе предузимања аката тероризма. Даље, злоупотреба финансијског система у смислу прибављања незаконито или законито стеченог новца за вршење аката тероризма представља јасан ризик по интегритет, правилно функционисање, репутацију и стабилност финансијског система. Предузимањем мера и радњи прописаних законом правна и физичка лица ће, поред очувања сопственог пословног и личног интегритета и репутације, допринети и унапређењу општег пословног амбијента у држави.

Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Овај закон неће непосредно утицати на стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију, али се посредно подстиче тржишна конкуренција, прописивањем мера за унапређење општег пословног амбијента. Ово ће се пре свега постићи објављивањем листе лица која су означена и стављена на листу терориста, терористичких организација или финансијера терориста на основу одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је држава члан, предлога надлежних државних органа или на основу образложеног захтева стране државе. Правно или физичко лице ће имати обавезу да приликом обављања посла или делатности утврди да ли има послова или других сличних односа са означеним лицем. Тиме ће се спречити да савесна правна и физичка лица послују са означеним лицем и да тиме омогуће да се преко њих прикупљају средства, а у намери да се користе за извршење терористичког акта од стране терориста или терористичких организација.

Кредитбилитет правних и физичких лица ће бити очуван, а посредно и кредитбилитет целокупног финансијског система.

Овим законом ће се превентивно утицати да означена лица и са њима повезана лица избегавају успостављање пословних односа са лицима из Србије, јер ће бити свесни ризика да ће бити пријављени надлежним државним органима и да ће располагање њиховом имовином бити ограничено. Тиме ће бити спречена евентуална злоупотреба домаћег финансијског тржишта у циљу финансирања тероризма, а то ће допринети и бољој оцени Србије на међународном плану у смислу њеног пословног и инвестиционог рејтинга. Добар рејтинг доприноси лакшем одлучивању страних компанија да ступају у пословне односе са домаћим привредним субјектима, који добијају шансу да повећају обим свог пословања, у овом случају са страним партнерима.

Спречавање злоупотребе домаћих правних и физичких лица за финансирање тероризма и очување интегритета, репутације и стабилности финансијског система ће допринети и повећању опште правне сигурности у држави.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне

Нацрт закона о изменама и допунама Закона о ограничењу располагања имовином у циљу спречавања тероризма сачинила је радна група у којој су учествовали представници Управе за спречавање прања новца, Министарства правде, Министарства спољних послова и Републичког јавног тужилаштва. Радна група је одржала више састанака на којима су представници надлежних државних органа могли да изнесу своје сугестије.

Основ за измене и допуне овог закона је поменути Извештај Комитета Манивал, о коме су констатовани недостаци закона и неусклађеност са ФАТФ препорукама. Извештај садржи и препоруке за измене закона, што је један од предуслова за добијање позитивне оцене и констатације Манивала да је Република Србија остварила конкретан напретак у свакој од кључних области које су оцењене лошом оценом, а једна од тих области је област финансирања тероризма, односно законодавног оквира за примену циљаних финансијских санкција у односу на означена лица.

Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили разлози доношења закона

Овим законом је прописано да је министар надлежан за послове финансија у обавези да у року од три месеци од ступања на снагу овог закона донесе одговарајуће подзаконске акте који ће регулисати начине на који ће правна и физичка лица испуњавати своје обавезе извештавања и о начину на који ће надлежни државни органи поступати по поднетим обавештењима. Ове две обавезе (на основу члана 8. став 10. и члана 9. став 6. Нацрта закона) су већ разрађене постојећи правилником (Правилник о начину достављања обавештења, информација и података о означеном лицу и његовој имовини, донет 15. јуна 2015. године), који представља подзаконски акт уз важећи закон. Нова одредба правилника ће прописати начин на који ће Управа за спречавање прања новца обавештавати финансијски и нефинансијски сектор о промени листе означених лица (правни основ је члан 3. став 5 Нацрта закона). Основни закон по коме Управа поступа је Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма. Поступајући по овом закону, Управа је у свакодневном контакту са банкама, рачуновођама, ревизорима и другим субјектима из финансијског и

нефинансијског сектора који поступају по овом закону. Поред тога, Управа сарађује са другим надзорним органима – Народном банком Србије, Комисијом за хартије од вредности, Пореском управом, Министарством трговине, туризма и телекомуникација - Сектором тржишне инспекције, и другима, од којих може да прибави контакт податке свих субјеката/обвезника по оба ова закона, које ће обавештавати о промени листе означених лица.

Као централни орган Републике Србије у систему борбе против прања новца и финансирања тероризма Управа за спречавање прања новца обавештава јавност о појавним облицима прања новца и финансирања тероризма. На свом званичном сајту Управа објављује обавештења и документа релевантних међународних организација путем којих заинтересовани субјекти могу да се информишу о актуелностима у овој области. У сарадњи са Народном банком Србије, струковним удружењима финансијских институција, рачуновођа, ревизора и других удружења се организују предавања, семинари и радионице на којима се обвезници и други актери у систему борбе против прања новца и финансирања тероризма едукују и унапређују своја знања. Као носилац посла у изради овог закона, Управа ће горенаведене активности у смислу информисања јавности спроводити и када се ради о решењима која садржи овај закон, преваходно информисањем приватног сектора о ажурирањима, односно изменама и допунама листа означених лица Савета безбедности Уједињених нација.